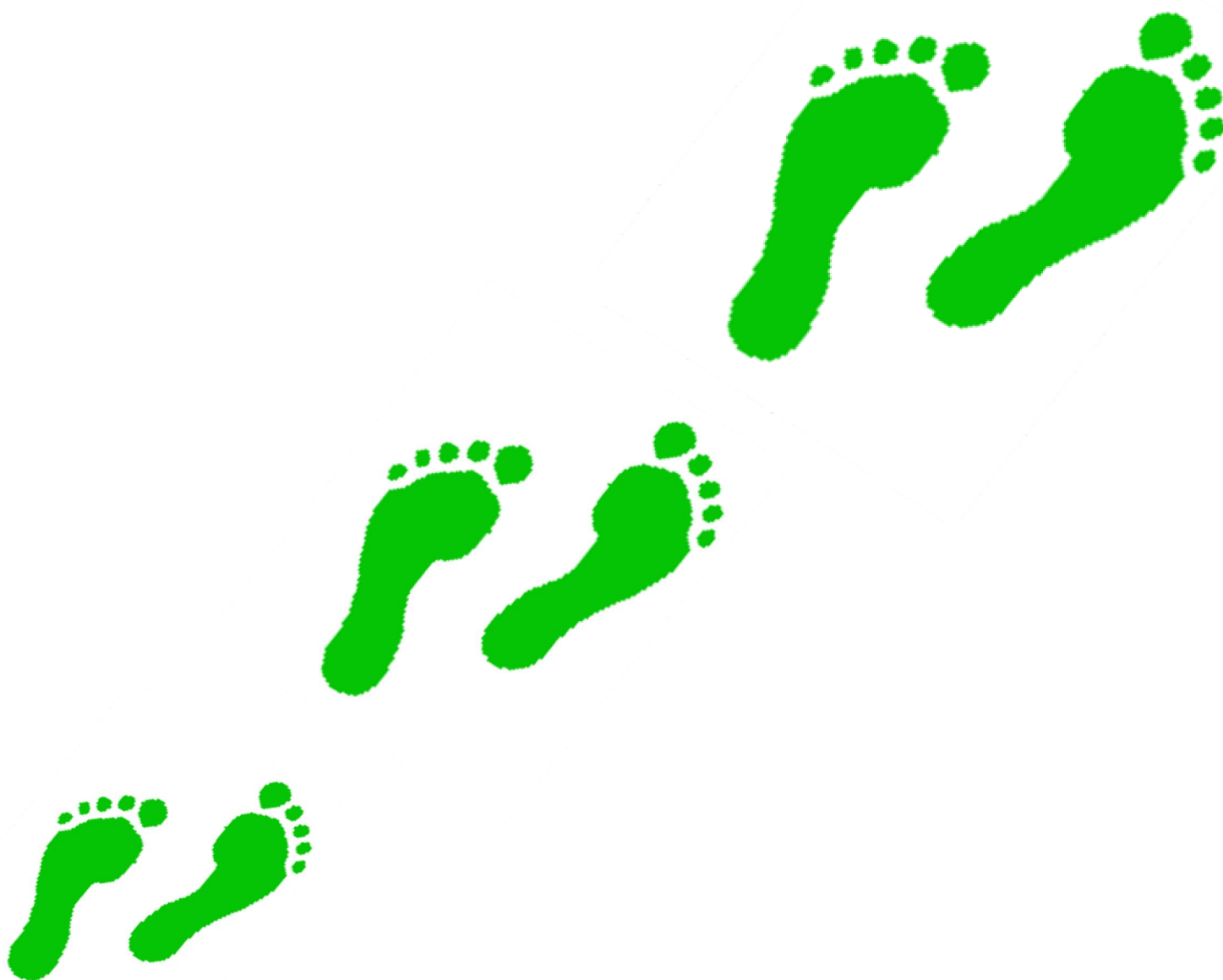

Årsrapport 2010

Kvalitet Æ Kunnskap Æ Tillit

Vi setter grønne spor for fremtiden

FREVAR KF
Distriktets miljøbedrift

Innhold

Direktøren	3
Styret	4
Samfunnsansvar	5
Mangfoldige FREVAR	7
Energigjenvinning	9
Avfallshåndtering	11
Vannverket	13
Renseanleggene	15
Forretningsområder	17
Beretning	18
Noter til regnskapet	22

Direktøren

FREVAR KF eier, driver, vedlikeholder og utvikler kommunens anlegg innen behandling av avfall, rensing av avløp og produksjon av drikkevann. Vi er et foretak med fokus på drift, utvikling og vekst basert på våre kjernevirksomheter, vår kompetanse og våre anlegg.

Nok et år er lagt bak oss. 2010 var et både spennende og utfordrende år. Blant viktige hendelser for FREVAR kan nevnes streiken på energigjenvinningsanlegget, samt investering i ny råtnetank for økt produksjon av biogass. Begge utfordrende på sin måte.

FREVAR er i en løpende miljøteknologisk utvikling. Dette er helt nødvendig for å opprettholde fokus på resultat innenfor våre verdiområder miljø, økonomi og samfunn. FREVAR har i 2010 startet en prosess for å vurdere hvordan framtidens verdiskapning kan være på bedriften. Vi ønsker flere bein å stå på, og ser verdien av å fornye oss. Hvordan har vi så lyktes med dette arbeidet i 2010? Vi ser på noen eksempler:

- Vi har sammen med dyktige partnere funnet frem til en konkurransedyktig løsning for mottak av større mengder muddermasser. Dette gjorde at vi kunne vinne kontrakten med Kystverket for mottak av muddermasser fra Røsvikrenna. Her har samhandlingen med bruk av norskutviklet teknologi og prosjekttressurser med stor Know-How sammen med FREVARs innovasjonstankegang vunnet frem. Vi vil, vi våger, og vi kan teste nye løsninger.
- I skrivende stund setter FREVAR i drift nye gassklokker for avløpsrensianlegget. Vi valgte etter anbudskonkurranse en for Norge ny løsning, som sammenlignet med tradisjonelle løsninger er svært kostnadseffektiv. Innkjøp, prosjektering og gjennomføring er utført av FREVARs egne fagdisipliner. Det er viktig å la disse synergiene komme til syne. På FREVAR er man bra alene, men best sammen!
- FREVAR fikk 15 millioner i støtte av Enova til bygging av ny råtnetank. Nå ser vi i tillegg på «state of the art» teknologi for å oppgradere biogassen til drivstoffkvalitet. Det vil kreve stor innsats av FREVARs organisasjon å gjennomføre prosjektet. Det er helt nødvendig at vi fornyer og utvikler våre aktiviteter innenfor produksjon og bruk av biogass.
- Regjeringen fjernet så til slutt i oktober 2010 avgiften på avfall til energigjenvinning. FREVAR fulgte umiddelbart opp, og er nå medlemmer av Næringslivets NOx fond. Det gir oss muligheter til støtte for prosjekter som reduserer utslipp av NOx, men det forplikter oss også til tiltak som gir faktiske reduksjoner av våre utslipp. FREVAR har nå skrevet avtale for levering av naturgass til våre brennere på energigjenvinningsanlegget. Dette erstatter bruk av olje, og reduserer utslipp av NOx, CO₂ samt sot/støv.

FREVAR må på lik linje med all annen industri jobbe for å effektivisere og forbedre alle våre aktiviteter. Fokus flyttes løpende til det man vurderer gir mest kost/nytte/miljøeffekt samlet sett. I 2011 skal vi blant annet ha spesiell fokus på industriell økologi. Kan FREVAR finne hel eller delvis erstatning for jomfruelige råvarer til våre kjemiske prosesser med restprodukter fra andre industribedrifter? Kan vi med slike tiltak kutte våre driftskostnader, slik at vi kan gi konkurransedyktige tilbud når vi etter hvert skal ut på markedet for blant annet å skaffe avfall til energigjenvinning? FREVAR mener at det er grønn profil og god økonomi ved å tenke nytt.

Jeg avslutter med fokus på innkjøp til FREVAR. Pr. 2010 kjøper FREVAR varer og tjenester for ca 140 millioner kroner. Innkjøp er et eget fag som krever sin kompetanse. FREVAR skal i løpet av 2011 omorganisere innkjøpsorganisasjonen. Innkjøp skal gjøres av personale som har kompetanse og trening på nettopp innkjøp. Innkjøpsarbeidet skal støtte opp om driften av prosessanleggene, slik at driftspersonalet får en hverdag med enda mer fokus på å produsere gode driftsresultater. FREVAR skal være en krevende kunde. Våre innkjøpsprosesser skal blant annet tilrettelegges, slik at leverandørene har tilstrekkelig innsikt i både de krav og forventninger som FREVAR har. Dette er til nytte for både FREVAR som kunde, og for leverandøren.

Jeg gleder meg til å gå på jobb for å møte mine dyktige kollegaer. Jeg takker alle ansatte, styret, eiere, kunder, og alle andre samarbeidspartnere, som gjør det mulig for FREVAR å være distriktets miljøbedrift.

Fredrikstad, 09.02.2011

Styret

FREVAR er et 100 % kommunalt eid foretak, og vårt styre rapporterer til bystyret i Fredrikstad kommune.

Sammensetning

Styret har lang erfaring og bred kompetanse på FREVARs virkeområde, kommunen og samfunnet. Alle styremedlemmer, 5 valgt av bystyret og 2 representanter for de ansatte, er likeverdige medlemmer. Direktør er direkte underlagt styret.

Leder	Jan Paus	Krf
Nestleder	Vigdis Giltun	FrP
Medlemmer	Vidar Saxegaard	H
	Victor Kristiansen	AP
	Tove Dalseg Nordberg	AP
	Tom Segerblad	Ans.rep.
	André Kazinci	Ans.rep.

De prinsipper som ligger til grunn for organisering i et kommunalt foretak gir styret stor selvstendighet uten å svekke den kommunale styringen av virksomheten. Til forskjell fra kommunalt eide aksjeselskaper, som er rettslig og økonomisk atskilt fra kommunen, er kommunale foretak en del av kommunen.

Dir. Fredrik Hellström, Tom Segerblad, Victor Kristiansen, Tove Dalseg Nordberg, styreleder Jan Paus, nestleder Vigdis Giltun, André Kazinci, Vidar Saxegaard, sekretær Ann-Kristin Stedjeberg

Viktige moment og oppgaver gjennom 2010:

- Streiken på energigjenvinningsanlegget i juni, med store merkostnader for bedriften.
- Ansettelse av nye resurser på IKT samt personal&informasjon.
- Utvikling av en prosessmessig løsning for å kunne vinne anbud på mottak av muddermasser.
- Videre utvikling av webkamerateknologi med applikasjoner i driften på FREVARs prosess-anlegg.

- Økningen av volum på salg av damp til våre industrikunder.
- Synergivurderinger knyttet til etableringen av LNG-terminalen på Øra industriområde.
- Oppstarten av regional vannforsyning som gir muligheter og utfordringer.
- Godkjenning av reguleringsplan Øra Syd som gir langsiktig forutsigbarhet.
- Fokus på beredskap ved innkjøp av ekstern vurdering som ligger til grunn for FREVARs videre arbeid.
- Videre drift og forbedringer på Bio-EI anlegget. Engasjerer fortsatt store deler av FREVARs personale.

Foretakets formål

Foretakets formål er å drifte og vedlikeholde vann og avløpsanlegg med tilhørende anlegg, deponi, forbrenningsanlegg og sorteringsanlegg for avfall innenfor fastlagt kvalitet. Tjenestene skal ytes til Fredrikstad kommune og kan i tillegg tilbys andre.

I tillegg kan foretaket engasjere seg i virksomhet, både innenfor og utenfor Fredrikstad kommune, som naturlig hører sammen med formålet når dette på forhånd er godkjent i bystyret. Slikt engasjement skal normalt skje gjennom eierskap hvor kommunens økonomiske risiko er begrenset til innskutt kapital.

Virksomheten skal drives etter forretningsmessige prinsipper og levere tjenester på konkurransedyktige vilkår sammenlignet med tilsvarende foretak og bedrifter. Alle avgiftsfinansierte tjenester skal leveres til selvkost. Miljøaspektet skal vektlegges.

Styrets arbeid

Styret opplever samarbeidet mellom styret og ledelsen, ved direktør og ledergruppa, som svært godt. Dette gode samarbeidet er en forutsetning for å oppnå resultater. Styret har i 2010 deltatt på faglige samlinger, og ser dette som viktig for å opprettholde nødvendig kompetanse. Styret er svært tilfreds med foretakets resultater

Samfunnsansvar

FREVAR driver samfunnsansvarlig forretningsdrift, der selve tjenesten, ikke fortjenesten er drivkraften.

Internkontroll og HMS

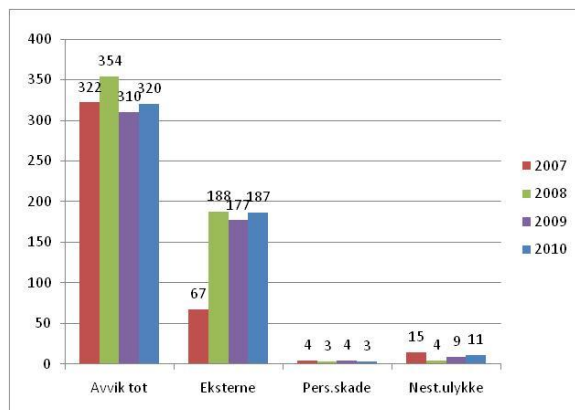
Det systematiske HMS-arbeidet på FREVAR blir ivarettatt ved hjelp av regelmessige verneunder og møter i Samarbeidsutvalget, samt diverse kurs og opplæring rettet mot HMS. Her kan spesielt nevnes industrivernøvelse sammen med Fredrikstad brannvesen på gjenvinningsstasjonen.

Fra industrivernøvelse på gjenvinningsstasjonen

Beredskap vil bli et fokusområde i 2011, og i den anledning har FREVAR engasjert Safetec Nordic AS for en systemanalyse av vårt eksisterende beredskapsplanverk. Analysen gjennomføres på både administrativt og operativt nivå, kartlegger status for hva FREVAR har i dag, samt gir anbefalinger om forbedringer og modernisering.

I forbindelse med analysen er det utarbeidet en kravspesifikasjon basert på gjeldende lover og forskrifter, veiledere, instruksjoner, krav fra eier, interne krav, forventning fra kunder og samfunnet samt beste praksis for bransjen. Dagens beredskap ved FREVAR er vurdert opp mot kravspesifikasjonen. Systemanalysen danner grunnlaget for arbeidet med beredskap i 2011.

Avviksstatistikk 2010

Skadestatistikken for 2010 ligger på samme nivå som de foregående år med 3 stk registrerte personskader, se graf. Det er ingen store skader, og det er variasjon på type skade og avdeling.

FREVAR vektlegger at nestenulykker - hendelser/ulykker som ikke fører til personskader, men som kunne ha gjort det - blir meldt. Vi ønsker at fokus rettes mot tiltak som forebygger en personskadeulykke ved neste korsvei. De som melder inn nestenulykke får et Flaxlodd som påskjønnelse. Antallet meldte nestenulykker har økt fra 9 stk i 2009 til 11 stk i 2010. Det vil bli gjennomført en holdningskampanje i 2011 for å øke antallet registrerte nestenulykker.

De eksterne avvikene (dvs forhold som ikke er i overensstemmelse med lover, forskrifter eller konsesjoner) ligger noe høyere, 187 stk sammenlignet med 177 stk meldte i 2009. Årsaken til avvikene skyldes hovedsakelig to forhold, CO-avvik på energigjenvinningsanlegget, og lav renseeffekt mht total fosfor på avløpsseanlegget. Begge forholdene meldes inn til Fylkesmannens miljøvern-avdeling i forbindelse med årsrapporteringen.

Miljøaspekter og samsvar med lovbestemte krav

Det er foretatt en vektning av viktigheten av FREVARs forskjellige miljøaspekter med bakgrunn i lovbestemte krav, miljøgjennomgang og miljøkartlegging, samt etablert viten om miljøpåvirkninger (så vel negative som positive).

Virksomheten medfører miljøpåvirkning når det gjelder utslipp til luft og vann, støy og lukt. De virkningene som anses vesentlige for FREVAR totalt sett, er utslipp til luft og vann. Dette begrunnes i de lovbestemte kravene, samt:

- Utslipp til luft fra energigjenvinningsanlegget i form av ca 66 000 Nm³/h renset røkgass.
- Utslipp til luft fra ca 450 mål deponiareale (diffuse utslipp).
- Utslipp til vann i form av ca 30 000 m³/døgn renset avløpsvann fra hovedrenseanlegget. I tillegg kommer ca 90 m³/døgn fra røkgassrenseanlegget.

De største positive miljøpåvirkningene er:

- Produksjon av drikkevann for Fredrikstad og Hvaler kommuner.
- Rensing av avløpsvann fra Fredrikstad og Hvaler kommuner. Slam- og biogassproduksjon.
- Avfallshåndtering, omfattende forbrenning med energigjenvinning, sortering, gjenvinning og deponering.
- Leveranse av høytrykksdamp til nærliggende prosessindustri, som tilsvarer drøye 20 000 tonn fyringsolje/år.

Metodene som brukes for å vurdere samsvar med de lovbestemte kravene er:

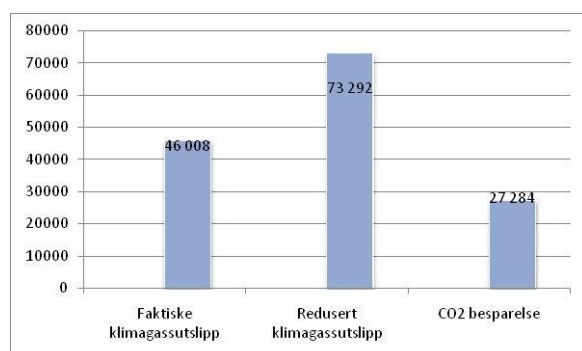
- Interne revisjoner iht. årsplan.
- Miljøvurderinger av prosjekter iht. eget skjema.
- Ledelsens gjennomgåelse en gang i året.
- Konsesjonsmålinger 2 ggr/år av utslipp til luft fra forbrenningsanleggene.
- Konsesjonsanalyser: annenhver uke for vannverket, 24 ggr/år for avløpsrensaneanlegget, 12 ggr/år for slam, og 3 ggr/år for sivevann.
- Inspeksjoner og stikkprøvekontroll av mottak av avfall.
- Rutinemessige analyser av prøver, og kontroll av resultatene, fra alle driftsavdelingene.

Samsvar:

Driften for hvert enkelt anlegg beskrives i de følgende sider i denne årsrapport. Det redegjøres for produserte og behandlede mengder, drift og vedlikehold, prosjekter, avvik, kvalitets- og miljøparametere, samt analyser og målinger. Det gjøres en vurdering opp mot lovbestemte krav for relevante kvalitets- og miljøparametere, samt resultatene fra analyser og målinger.

I henhold til redegjørelsen for respektive avdeling vurderes driften for 2010 å være i samsvar med lovbestemte krav. Alle avvik i forhold til konsesjonsgrenser avviksmeldes tilsynsmyndigheter.

Klimaregnskap

Diagrammet viser faktiske klimagassutslipp fra FREVAR (først og fremst utslipp fra forbrenning av plast, og diffuse utslipp fra deponiet). Deretter redusert klimagassutslipp fra produksjon av damp til bedrifter (erstattet fossil energi). CO₂-besparelsen viser at FREVAR sparte miljøet for over 27 000 tonn CO₂ i 2010.

Likestilling

Hva gjør virksomheten for å fremme likestilling blant de ansatte?

Foretaket sysselsetter pr. i dag 19,7 % kvinner. Dette er en nedgang fra 21,9 % året før. Det vil bli vurdert å gjøre konkrete tiltak for å heve kvinneandelen i foretaket, spesielt ved nyansettelser. Kvinner er representert på alle nivåer i foretaket.

Fordeling kvinner og menn

Ved foretaket er det 76 ansatte, 19,7 % kvinner og 80,3 % menn.

Av styrets 5 kommunevalgte medlemmer er 2 kvinner, hvilket gir en kvinneandel på 40 %. Av styrets totalt 7 medlemmer, inklusiv de ansattes 2 representanter, er kvinneandelen 28,6 %.

Deltidsarbeid

4 personer jobber deltid, 1 mann og 3 kvinner.

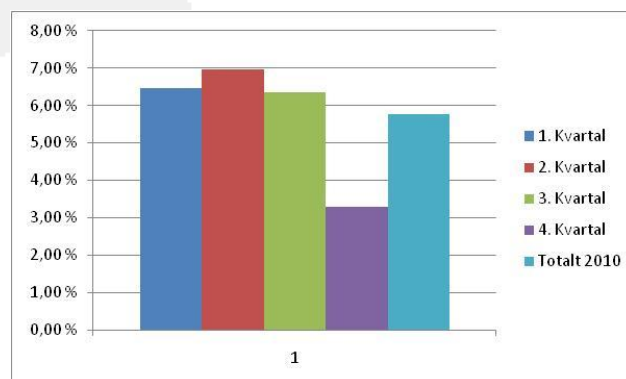
Kjønnfordeling i ledelsen

Ledergruppen består av 7 personer, hvorav 2 er kvinner, det vil si 28,6 %.

Medarbeidernærvær

Medarbeidernærværet endte på 94,2 % - sykefraværet endte da på 5,8 % som er innenfor bedriftens målsetning. FREVAR er en IA-bedrift og jobber kontinuerlig med å holde medarbeidernærværet innenfor målet. Arbeidet består i HMS-tiltak, tett oppfølging og tilrettelegging.

FREVAR samarbeider tett med HMS-avdelingen i Fredrikstad kommune om arbeidsmiljø saker ved foretaket.

Diagrammet viser utviklingen i sykefraværet over året.

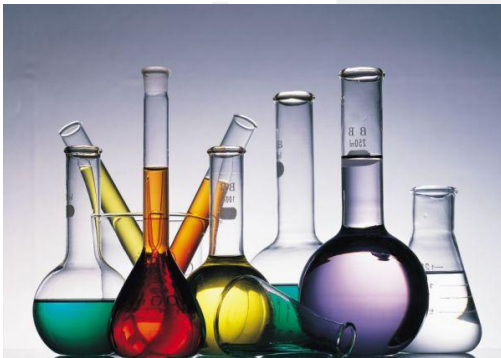
Mangfoldige FREVAR

FREVAR er en aktiv og målrettet miljøbedrift. På grunn av sine forskjellige virkeområder innehar organisasjonen en betydelig tverrfaglig kompetanse. Dette er en viktig og verdifull ressurs for bedriften.

Hovedlaboratoriet

Hovedlaboratoriet, lokalisert på avløpsrensaneanlegget på Øra, er et felles laboratorium for alle FREVARs driftsavdelinger. Laboratoriet er en støttefunksjon som utfører tjenester etter behov fra de ulike driftsavdelingene. Innmeldt behov for tjenester danner grunnlaget for en arbeidsavtale mellom laboratoriet og driftsavdelingene. Arbeidsavtalene revideres hvert år.

Avløpsrensaneanlegget, energigjenvinningsanlegget, vannverket og avfallshåndteringen har alle krav til analyser, prøvetaking, rapportering, kontroll etc, som er gitt av myndighetene, og laboratoriet har ansvaret for at dette gjøres i henhold til kravene.

Innkjøp og avtaler

I 2010 har vi hatt fokus på viktigheten av forutsigbarhet, etterprøvbarehet og gjennomsiktighet i innkjøpsprosessene. Dette er viktig for å vise våre samarbeidspartnere/leverandører at vi har kvalitet i innkjøpene våre, og at Lov om offentlige anskaffelser (LOA) blir fulgt.

Andre viktige oppgaver i 2010 har vært:

- Flere innkjøp der vi tidligere brukte konsulenthjelp, har blitt gjennomført med egne ressurser, med gode resultater.
- Området innkjøp ble revidert av Veritas høsten 2010, og fikk kun en observasjon. Observasjonen omhandlet skille mellom innkjøpsavvik og driftsavvik.
- Vi har inngått 31 avtaler, herav 9 rammeavtaler. Disse avtalene omfatter blant annet totalentreprise maskin/elektro til råtnetank 3, og to nye gassklokker til rensaneanlegget.
- Innkjøpsteamet har hatt en egen fagsamling, der temaet blant annet var «Vi er alle delaktige i innkjøpet» Vi hadde advokat Hans Cappelen som belyste hva dette innebar i forhold til LOA.
- Lojalitet til inngåtte avtaler har det også vært fokus på i innkjøpsteamet. Inngåtte avtaler skal følges og brukes. Dette for å få de beste betingelsene, men også for å ha respekt i markedet.

Julekortkonkurransen 2010

Tradisjonen tro ble det avholdt konkurranse om julekortdesign også i 2010. Dette har vist seg å være en meget populær og nyttig aktivitet for begge parter.

FREVAR får hvert år et unikt julekort å sende til kunder og forbindelser, og VK3 ved Glemmen videregående skole får et «reelt» oppdrag å bryne seg på.

Temaet for 2010 var avfall. Det var som vanlig høy standard, og stor variasjon på forslagene. Vinnerkortet ble tegnet av Bazian - Vg3 SSP Formgivning, Glemmen videregående skole.

Informasjon

Høsten 2010 ble det ansatt en medarbeider med informasjon som ansvarsområde. Dette gjør at det vil være et økt fokus på informasjon ved foretaket fra 2011.

I 2010 har det hovedsakelig vært satset på:

- Omvisning av skoleklasser fra hele kommunen.
- Årlig konkurranse om utforming av julekort.
- Oppdatering av diverse brosjyre- og informasjonsmateriell.
- Eget intranett (FIN) som brukes aktivt til informasjon av avvik, HMS-arbeid, oversikt over ansatte og deres arbeidsområder blant annet.
- Annonsering av endrede åpningstider, priser etc.
- Pressemeldinger og generell informasjon om foretaket.
- Foredrag for ulike bedrifter, inkludert bystyret i Fredrikstad kommune.
- Deltagelse med egen stand på Avfalls-konferansen i Lillehammer.
- Det er gjennomført konkurranseutsetting av foretakets innkjøp av reklame- og informasjonstjenester.
- Det er utarbeidet og produsert en ny messevegg. På bildet ses veggen brukt i forbindelse med Østfoldkonferansen.

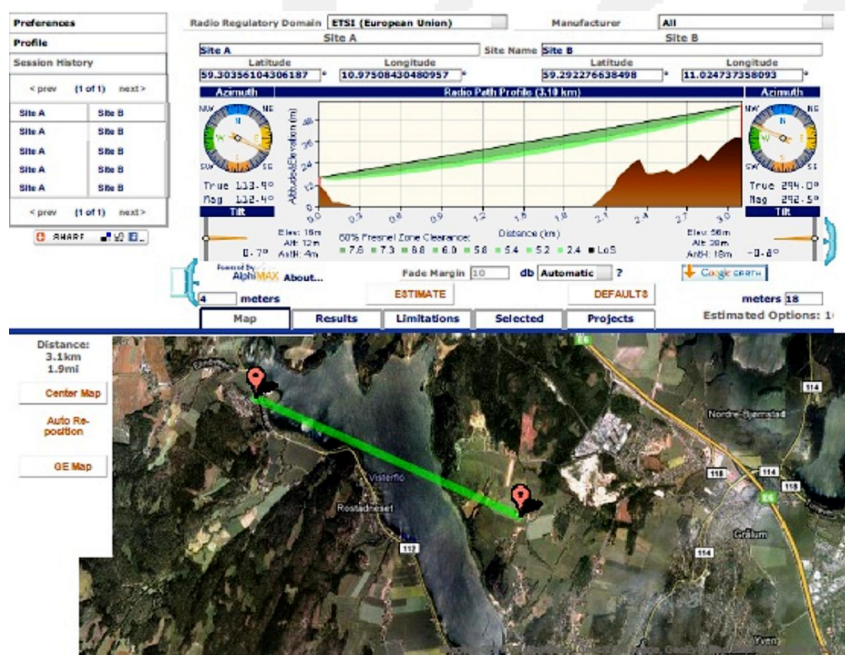
IKT - Informasjon og kommunikasjonsteknologi

Det har vært god og stabil drift på tele- og datasystemer slik som tidligere år. Systematisk og planlagt vedlikehold på kritiske data og IKT komponenter hos avdelingene er videreført. Nytt SAN og clusterservere er installert.

Ny teknologi for varsling/overvåking av vann og avløpsinstallasjoner er i gang. Det benyttes webgrensesnitt og TCP/IP kommunikasjon for overføring av lyd og bilde. Prosjektet fortsetter inn i 2011.

Hjemmekontorløsningen har fungert stabilt i løpet av året.

Bruk av IP/nettverksteknologi i driftsavdelingene fortsetter å øke. Det satses også mer på bruk av nettstedet og informasjon via eget intranett. Nettstedet FrevarLiv på Intranett til bruk for alle ansatte er satt i drift.

En kuriositet i dette prosjektet er at Visterflo krysses tre ganger, 2 ganger i luften og en gang på sjøbunnen. Dette sikrer en kommunikasjonslinje mellom råvannsinntaket i Isnesfjorden i nord, til serverrom på Øra i sør.

Energigjenvinning

Avfallet . en viktig energiressurs. FREVAR brenner for miljøet!

Generelt

FREVAR har i en årrekke arbeidet med tekniske tiltak og energieffektivisering i energigjennvinningsanlegget. Målet har vært å sikre lave utslipp til miljøet, å bedre konkurransevnen, og være forberedt på skjerpet konkurranse i markedet. Dette arbeidet har gjort energigjennvinningsanlegget til et effektivt og konkurransedyktig anlegg.

Med erfaringer fra hendelsene i avfallsmarkedet i 2009 og 2010 har dette vist seg å være en god strategi for FREVAR. Mindre avfall som følge av finanskrisen, samtidig med etablering av nye anlegg i Sverige og Norge de siste årene, har medført en betydelig konkurranseskjerpelse i avfallsmarkedet.

Forbudet mot å deponere organisk nedbrytbart avfall ble innført med virkning fra 1. juli 2009. Avfallsmengden som ble frigjort til markedet ved innføring av deponiforbudet har foreløpig ikke vært nok til å demme opp for etterspørselen fra nye anlegg og eksport til Sverige.

Produksjon

Et tilbakeblikk på driftsåret 2010 viser at drifts- og produksjonssituasjonen har vært god. Dog førte streik på anlegget til at driftstiden ble redusert i forhold til normalen. I alt 87 841 tonn avfall ble energigjenvunnet, og energileveransen endte på ca 180 GWh (salg til industri og fjernvarme). Øvrig energi avsettes internt, og til dampturbin for strømproduksjon til nettet.

Totalt levert fra kjelesystem

År	Mengde (tonn)	Levert energi (GWh)	Gj.v.-prosent	Redusert mengde CO ₂	Tilsv. tonn fyringsolje
2010	87 841	203	96,2	69 614	21 960
2009	90 302	225	94,8	71 564	22 575
2008	89 387	231	95,1	70 839	22 347

Anleggenes kapasitetsutnyttelse Ë ovnslinjene: Kapasitetsutnyttelsen i anleggene har gjennom året vært stabil. Utenom de planlagte revisjonsstansene har det vært få driftsstanser.

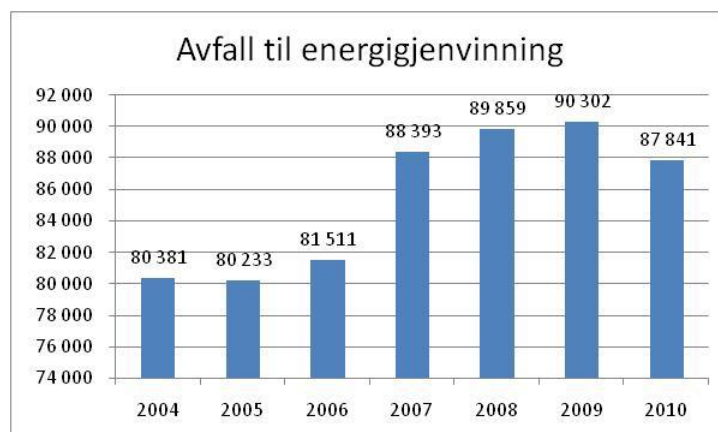
Hele anlegget var nede grunnet streik i perioden 28/5 . 11/6. Denne stansen samt de to revisjonsstoppene førte til en driftstilgjengelighet på 7848 timer (89,8 %) på ovnslinje 1, og 7895 timer (90,4 %) på ovnslinje 2. Samlet driftstilgjengelighet ble 15 743 timer eller 89,9 %.

Revisjonsarbeider på ovnslinjene:

Standard prosedyre ved hver revisjon - vår og høst - er ettersyn, rengjøring og vedlikehold av alt prosessutstyr på ovnslinjene.

Ved fellesstansen i vårrevisjonen utføres tilsvarende oppgaver på matevannstanken, middeltrykk dampør, dampledning til bedriftene på Øra, ECO 3, quench, skrubber, og posefilter.

Det legges i tillegg vekt på kontroll og ettersyn, samt rengjøring og lettere vedlikehold av annet prosessutstyr.

Konsesjons- og kontrollparametere for energigjenvinningsanlegget

Parameter	Snitt 2009	Første måling 2010	Andre måling 2010	Konsesjonskrav	enhet
Støv	0,07	0,11	0,04	10	mg/Nm ³
Hg	0,000209	0,000130	0,00004	0,03	mg/Nm ³
Cd+Tl	0,000127	0,000008	0,00017	0,05	mg/Nm ³
Sum av (Pb+Cr+Cu+Co+Mn+Ni+As+Sb+V+Sn)	0,007881	0,004800	0,0119 **	0,5	mg/Nm ³
CO	66	42	*	50/100	mg/Nm ³
SO ₂	4,6	2,3	*	50	mg/Nm ³
TOC	1,12	0,78	1,0	10	mg/Nm ³
HF	0,005	0,004	0,002	1	mg/Nm ³
HCl	0,52	0,05	*	10	mg/Nm ³
Dioksiner	0,0033	0,003	0,001	0,1	ng/Nm ³
NH ₃	3,1	1,50	*	10	mg/Nm ³
NO _x (NO ₂)	130	120	*	200 (fra 1/1-2006)	mg/Nm ³

*) Parametre måles ved utvidet konsesjonsmåling en gang per år. De overvåkes hele tiden med on-line målere. Dioksiner måles i nanogram 10⁻⁹.

***) Første parallell av målingene kontaminert av Mn (ref Force).

I samsvar med konsesjonskravene ble det gjennomført konsesjonsmålinger av akkreditert laboratorium både i vår- og høstperioden. Målingene utføres normalt i forkant av revisjonsstansene. Resultatet fra målingene viser at utslippene fra anlegget holder seg stabilt på et svært lavt nivå, og bekrefter at FREVAR har god kontroll på prosessen med svært lave utslipp til omgivelsene. Anlegget har ved den årlige systemrevisjonen utført av Det Norske Veritas, opprettholdt status som miljøsertifisert iht ISO 14001.

Nattbilde sett fra Gangsrød (foto Jon Vidar Bakker).

Avfallshåndtering

Sortering, gjenbruk, gjenvinning, bærekraftig deponering . avfallshåndtering for fremtiden.

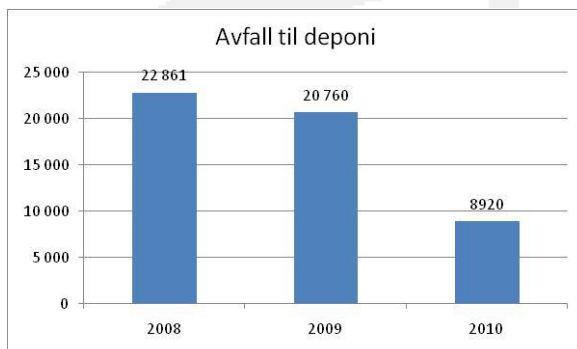
Generelt

Avfallshåndtering er et spørsmål om å tilrettelegge for nyttige kretsløp av materialer og energi, og samtidig sørge for kontroll med kretsløpet av skadelige forurensninger som tungmetaller osv. Med intensjon om å fremstå som nytenkende har FREVAR vært bevisst på å tilrettelegge for at de ulike interne behandlingsmetodene er effektive, miljøtilpasset og godkjent av myndighetene.

Innføringen av forbud om deponering av biologisk nedbrytbart avfall pr. 01.07.2009, og ny konsesjon fra 14.05.2009, betyr at deponering av nedbrytbart avfall ikke lenger er et alternativ som sluttbehandling.

I praksis medfører det at deponering som sluttbehandling begrenses til ikke brennbart avfall. En slik endring har resultert i en stor reduksjon av avfallsfraksjonene som til nå har vært sluttbehandlet på deponiet.

Avdelingen har tilpasset seg de nye kravene ved systematisk å tilrettelegge for kontroll og utsortering, samt ved å ha tilgang til et energigjenvinningsanlegg i direkte nærhet.

Inspeksjoner og kontroll

Basiskarakterisering av avfall til deponi ble innført i 2007. Dette innebærer at alt avfall til deponi skal kontrolleres ved mottak, karakteriseres og verifiseres på et standard skjema, der det også gis opplysninger om opphav og transport.

Det utføres ukentlige inspeksjoner av alle anleggene i avdelingen, samt stikkprøvekontroller av avfallet som kjøres til deponi. Dette gjennomføres for å rette søkelyset på eventuelle driftsavvik og miljøavvik. Inspeksjonene gjennomføres også med hensyn på å avdekke eventuelt farlig avfall tilkjørt til deponiet.

Gjenvinningsstasjonen

FREVAR skiller mellom privat grovavfall fra husholdningene som en kategori, og avfall fra næringsvirksomhet som en annen kategori.

Gjenvinningsstasjonen (GVS) ved FREVAR er et tilbud for husholdningene i kommunen for å ta imot grovavfall som ikke samles inn over den ordinære renovasjonsordningen. Næringsavfall skal leveres til nabobedriften ØGAS.

Intensjonen ved drift av GVS ved FREVAR, er å tilrettelegge for en høyest mulig grad av material- og energigjenvinning, og i tillegg bidra til en god tilrettelegging for mottak av farlig avfall.

Stasjonen mottok ca 20 900 tonn grovavfall fra husholdningene i 2010. Anlegget brukes flittig av innbyggerne i lokalsamfunnet, og er det anlegget ved FREVAR som blir mest besøkt.

Stasjonen fremstår som en godt tilrettelagt mottaksstasjon for grovavfall til bruk for byens innbyggere. Det er lagt vekt på god mottakskapasitet, og det er utplassert flere containere for å øke sorteringsgraden. Tilbakemeldingene fra kundene er utelukkende positive.

Tall i kg

Det er lagt vekt på oversiktlig utforming av stasjonen

Gassoppsamlingsnett

Blant annet som en følge av innføringen av forbud om deponering av biologisk nedbrytbart avfall, er deponiområdet som har vært i bruk på FREVAR de seneste årene avsluttet og toppdekket med et leirblandet jordlag. For å ferdigstille området må det i samsvar med myndighetskrav etableres et gassoppsamlingsnett. Sommeren 2009 ble det foretatt prøveboringer samt etablert 12 prøvebrønner for måling av deponigass i parsellen. Arbeidet med selve gassoppsamlingsnettet ble fullført i 2010.

Bioressurs Østlandet

Gjennom samarbeidet med Bioressurs Østlandet AS har avdelingen også i 2010 hatt mottak av lettere forurensede masser og andre urene masser. Lettere forurensede masser mellomlagres for strukturbehandling og stabilisering. Urene masser benyttes til bygging av behandlingsanlegg, vollbygging og brannmurvern i deponiet.

Flyfoto . avløpsrensaneanlegget i forgrunnen, energigjenvinningsanlegget, og bak områdene for slam- og massehandtering, samt deponiområdet.

Vannverket

Vann er vårt viktigste næringsmiddel. FREVAR skal produsere nok vann og godt vann til Fredrikstad kommunes innbyggere.

Prosess

Vannverket er et fullrenseanlegg med koagulering, flokkulering, sedimentering, filtrering og desinfisering. Det benyttes aluminiumsulfat som fellingskjemikalium, polymer som hjelpekoagulant, natronlut til pH-justering og natriumhypoklorittil til desinfisering. Koagulering og sedimentering er delt i 2 paralleller, mens filtrering er delt i 8 enheter.

Filtrene er tomediafiltre med 0,65 m støttegrus og sand, og 0,8 m Filtralite. Prosessen overvåkes og reguleres av et avansert prosesskontrollsystem.

Driftsdata	2007	2008	2009	2010
Produsert mengde (m ³)	15 622 403	15 653 363	15 096 575	16 825 104
Internt bruk (m ³)	489 205	566 979	583 934	714 133
Solgt vann (m ³)	15 133 198	15 086 384	14 512 641	16 110 971

Det ble produsert totalt 16 110 971 m³ ferdig rensed drikkevann ved anlegget på Høyfjell i 2010. Dette er en økning fra 2009, og skyldes hovedsakelig lekkasjer på ledningsnettet og kuldetapping hos forbrukerne.

Kvalitet og kontroll

Vannkvaliteten på råvann og rentvann overvåkes kontinuerlig. Det blir tatt vannanalyser der resultatene fortløpende blir overført til dataskjerm i kontrollrommet. I tillegg utføres det et prøveprogram for analyser ut ifra drikkevannsforskriften, som er satt opp i samarbeid med Mattilsynet.

Vannverket utfører kontroll-/driftsanalyser minimum en gang per uke. Dette blir journalført i egne rapporter i driftskontrollsystemet. Vannverket bruker aktivt on-line instrumentene for sentrale parametere.

Som kvalitetssikring følger FREVARs hovedlaboratorium på Øra opp vannverkets laboratorium vha et kontrollprogram. Mattilsynet er tilsynsmyndighet, og vannverket leverer inn prøver på vannet annenhver uke til eksternt akkreditert laboratorium.

Selv med tidvis dårlig kvalitet på råvannet viser resultatene for det ferdig produserte drikkevannet at det er godt innenfor gjeldende drikkevannsforskrift, og av god kvalitet. Vannverket har hatt en positiv trend på kvaliteten på det produserte drikkevannet de siste 2-3 årene.

Kvalitetsparametere råvann og rentvann

År	Turbiditet (FTU)		Farge (mg Pt/l)		pH		Al-rest (mg/l)
	Råvann	Rentvann	Råvann	Rentvann	Råvann	Rentvann	Rentvann
2010	3,7	0,040	41	3	7,1	8,0	0,040
2009	4,3	0,055	38	2	6,5	8,3	0,029
2008	7,8	0,07	79	2	6,4	8,0	0,023
Krav	-	1,00	-	20	-	6,5-9,5	0,200

Ferdigprodusert drikkevann pumpes til to høydebasseng med en kapasitet på til sammen 66 000 m³, noe som tilsvarer et vannforbruk på halvannet normaldøgn. Vannet renner videre ved selvføll igjennom et UV-anlegg. Dette ble satt i drift i mars 2008 - og videre derifra igjennom en målekum/ventilkum, og til forbruker.

Avvik

Det er registrert 1 eksternt avvik på vannverket i 2010 grunnet noe høy aluminiumsrest. Eksterne avvik meldes ved overskridelse på gjeldende drikkevannsforskrift, på manglete leveranse av drikkevann, eller ved alvorlige hendelser på mannskap, utstyr og annet.

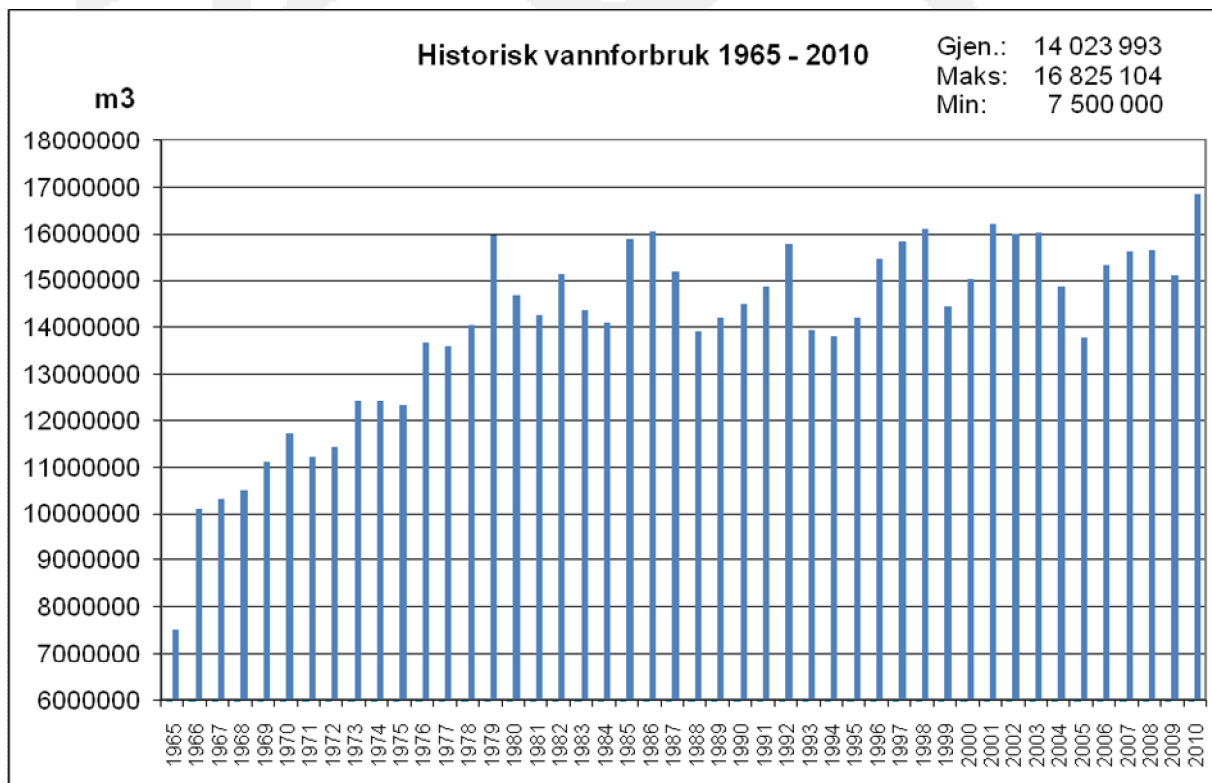

Nyanlegg

Av utbygninger eller større prosjekt/arbeider som er utført i 2010, og som planlegges/starter opp i 2011 kan det nevnes:

- Reservevannsforsyning mellom MOVAR . Sarpborg . Fredrikstad ble åpnet november 2010.
- Mikrosil i Borredalen silhus er satt i drift.
- Prøvedrift med kloramin for langtidsvirkning av klor på ledningsnettet settes i drift januar 2011.
- Tilstandsvurderinger av råvanns- og rentvannsledninger skal gjøres på gjenstående ledninger.
- Oppussing produksjonshall andre del er utført.
- Videre oppussing av produksjonshall fortsetter i 2011.
- Gjenvinning av førstefiltratsvann skal etableres i løpet av 2011.
- Oppstart prosjektering av nytt råvannsinntak og rør igjennom Borredalsvannet.

Nyoppusset produksjonshall vannverket

Vannproduksjonen har økt betydelig fra den gangen vannverket var nytt. Hovedårsakene er økt industrivirksomhet, det moderne menneskets behov og atferd, samt at ledningsnettet eldes og lekkasjene øker. I 2010 ble det produsert den høyeste vannmengden siden anlegget ble satt i drift.

Renseanleggene

Rent badevann langs kysten vår. Avløpsrensing har en meget positiv innvirkning på vannkvaliteten i Glomma/Ytre Oslofjord.

Prosess

FREVARs renseanlegg Øra RA er et mekanisk/kjemisk anlegg, som renser avløpsvann fra Fredrikstad og Hvaler kommuner. Tilhørende er også 10 pumpestasjoner med ledningsnett.

FREVAR drifter også et naturbasert renseanlegg i Kvernhuset. Videre driftes et anlegg for vannbehandling fra røkgassrensetrinn fra forbrenningsanlegget - von Roll, samt sigevannsnettet på deponiet med tilhørende pumpestasjoner. I tillegg kommer substratmottak og driftsansvaret for Fredrikstad Biogass AS.

I løpet av året har det blitt tilført 13 439 783 m³ avløpsvann til renseanlegget. Av denne mengden har 12 806 287 m³ passert det kjemiske trinnet, og 633 496 m³ gått i overløp. Avløpsvannet som renner i overløp blir først renset mekanisk.

Mengden tilført avløpsvann er redusert i 2010, noe som har vært trenden siste årene. Allikevel har mengden av vann til overløp økt i 2010 sammenlignet med 2009. Dette skyldes at det i perioder har kommet store mengder avløpsvann inn til anlegget og forårsaket overløpsdrift.

Avløpsrensianlegget fikk ny utslippstillatelse våren 2009. Dette innbar skjerpete krav til renseeffekt på total fosfor som gikk fra 85% til 90%, samtidig som TOC ble tatt bort som overvåkingsparameter. Krav til sekundærrensing av organisk materiale er det gitt en dispensasjon fra frem til 2020 for å tilfredsstille.

Slam:

Det er i løpet av året blitt produsert i alt 7331 tonn slam med et midlere tørrstoffinnhold på 32 %. Dette er omtrent på samme nivå som i 2009. Utråtningsgraden på slammene har vært bra i råtnetankene som følge av termofil utråtning, dette har gjort at slammengden holdt seg på omtrentlig samme nivå som i 2009.

Kvernhuset renseanlegg

Kvernhuset RA er et naturbasert renseanlegg som renser avløpsvann fra Kvernhuset skole og 6 stk eneboliger. Renseanlegget består av en slamavskiller og innløpskum, etterfulgt av et biofilter og to fosforfilter. I tillegg er det et barkfilter for luftfjerning. FREVAR har hatt driftsansvar for anlegget siden oppstarten i 2003.

Anlegget leverer imponerende renseresultater, og har for 2010 oppnådd over 99 % renseeffekt for fosfor (Tot-P) og 98 % på organisk materiale målt som BOF.

	2007	2008	2009	2010
Renset vannmengde (m ³)	5548	6377	4953	8421
Overløp (timer)	49	138	22	659
Slamtømming (m ³)	75-100	75-100	0	75-100

Driftsdata for hovedrensianlegget

	2007	2008	2009	2010
Vannmengde tilført (m ³)	15 302 943	16 172 457	14 509 079	13 439 783
Til kjemisk trinn (m ³)	14 625 946	15 297 974	14 177 884	12 806 287
Overløp (m ³)	676 998	874 483	331 195	633 496
Forbruk av JKL (tonn)	4632	4588	5062	5421
Spesifikk forbruk av JKL (g/m ³)	341	319	381	446
Utskilt mengde sand og ristgods (tonn)	193	220	203	171

Konsesjons- og kontrollparametere for hovedrenseanlegget

Parameter		Innløp (mg/l)	Utløp (mg/l)	Effekt (%)	Krav (%)
Tot-P	Min	1,10	0,15	84 %	90
	Middel	2,92	0,35		
	Maks	4,80	0,72		
TOC	Min	16,2	7,5	20 %	-
	Middel	36,8	28,5		
	Maks	76,8	42,8		
KOF	Min	90	45	54 %	40
	Middel	274	111		
	Maks	501	241		
BOF ₅	Min	23	14	58 %	60
	Middel	112	41		
	Maks	194	96		

Avløpsrenseanlegget fikk ny utslippstillatelse i mars 2009. Resultatene er kommentert ut ifra den nye tillatelsen. Analyseresultatene, i henhold til rapport fra Driftsassistansen i Østfold, viser en renseeffekt på Tot-P på 84 %, og henholdsvis 58% og 54% for BOF₅ og KOF. Konsesjonskravet på renseeffekt ble overholdt for KOF men ikke for Tot-P og BOF₅.

Avløpsrenseanlegget har også før ny utslippstillatelse ble gitt hatt som internt mål å klare 90 % renseeffekt. En av de største utfordringene til anlegget er at innløpskonsentrasjonen inn på anlegget til tider er så lav at 90 % renseeffekt ikke er oppnåelig. Innløpskonsentrasjonen er lav på grunn av store avløpsvannmengder inn på anlegget. Separat rejektivannsbehandling er et av de større tiltakene som skal gjøres for å bedre renseeffekten. Rejektivannet bidrar til forstyrrelser i driften, og påvirker renseeffekten negativt.

Gassproduksjon og Fredrikstad Biogass AS

Avløpsrenseanlegget produserer biogass av forbehandlet matavfall og slam fra renseprosessen. Gassen blir utnyttet på flere måter. Den går til en gasskjel som produserer varme til prosessen og til internt bruk, videre til Fredrikstad Biogass AS (FBAS) som oppkonsentrerer metaninnholdet i gassen og produserer drivstoff for bruk i biler og busser. Cogenanlegget (gassmotor) leverer elektrisitet til nettet, varmvannet fra anlegget blir samkjørt med renseanleggets øvrige prosessvarmenett. Overskuddsproduksjonen brennes av i fakkell. Totalt ble det produsert 1 727 500 Nm³ i 2010.

Biogassbuss tilhørende Borg Buss AS

Forretningsområder

FREVARs fokus på samfunnsansvarlig forretningsdrift og forretningsutvikling, sikrer Fredrikstad kommune avkastning på foretakets investerte midler, og bidrar til rimelige tjenester av god kvalitet til byens innbyggere og næringsliv.

FREVAR KF har tradisjon for å satse på god, stabil drift av anlegg, høy grad av troverdighet og kvalitet i forbindelse med miljø og kompetanse i alle ledd av organisasjonen.

All forretningsdrift er tuftet på foretakets vedtekter, og vedtak i våre styrende organer.

Østfold Gjenvinning AS Æ ØGAS (eierskap 34,02%)

For FREVAR er ØGAS strategisk viktig. Sammen med de andre eierne, Veolia Miljø AS og Veidekke AS, ønsker vi å delta i den delen av verdikjeden som omhandler sortering av næringsavfall for materialgjenvinning og brenselsproduksjon.

Eierskap i ØGAS gir oss økonomisk avkastning samt innflytelse på utviklingen av en viktig bedrift beliggende på vårt område.

Bioressurs Østlandet AS Æ BRØAS (eierskap 50%)

BRØAS er etablert sammen med Lindum Ressurs og Gjenvinning AS. Hovedformålet har for FREVARs del vært å skaffe ny alternativ virksomhet til deponiområdet etter at deponiforbudet trådte i kraft i 2009.

BRØAS er aktive innenfor sitt marked, og har gått med overskudd siden oppstart.

Fredrikstad Biogass AS Æ FBAS (eierskap 50%)

FBAS eies av FREVAR og Borg Buss AS, og er opprettet hovedsakelig av miljøhensyn. Produksjonsanlegget driftes av FREVAR, og forsyner i dag ca 30 kjøretøy fra anlegget i Fredrikstad. I tillegg leveres gass til renovasjonskjøretøyer i Osloområdet.

Den planlagte nye fyllestasjonen i Fredrikstad, er forskjøvet i tid. Det forventes en oppstart i løpet av 2011. Dette vil gjøre det mer attraktivt å eie et biogassdrevet kjøretøy, og dermed øke salget av et klimanøytralt drivstoff.

Fredrikstad Fjernvarme AS Æ FFAS (eierskap 32,5%)

FREVAR eier FFAS sammen med Fredrikstad Energi og Fortum Holding.

Siden 2004 har FREVAR hatt driftsansvaret for selskapets varmesentraler, mens utbygging av rørsystemet har foregått. Hovedvarmekilde for FFAS er Hafslund Miljø og Energi . Bio-EI Fredrikstad AS

som kom i drift i 2008. FREVAR er reservevarmekilde for FFAS.

FREVAR er aktivt med, og ser på FFAS som en av de viktigste miljøsatningene innenfor egen kommune.

Hafslund Miljøenergi - Bio-EI Fredrikstad AS Æ HME - BEF (25-års operatøravtale)

BEF, eid av Hafslund ASA bygde i 2007 et energigjenvinningsanlegg i tilknytning til FREVARs eget anlegg på Øra. Anlegget har vært i drift fra midten av 2008, og samdriftes med FREVARs anlegg iht. operatør- og samarbeidsavtaler. Anlegget er hovedleverandør av energi til FFAS.

FREVAR har ved årets slutt ikke tatt over driftsansvaret for hele anlegget.

Å .. Verdien av å eie og utvikle FREVAR samlet er stor for miljø, samfunn og økonomi i Fredrikstad kommune.

Beretning

FREVAR er organisert som et kommunalt foretak og fører regnskap etter Regnskapsloven. Største delen av omsetningen kommer fra andre enn eieren Fredrikstad kommune. Foretaket framstår som en sterk og konkurransedyktig aktør i markedet.

Resultatet

I 2010 kom ca. 66% av omsetningen fra konkurranseutsatt næringsvirksomhet, mens ca. 34% av omsetningen er avgiftsfinansiert og drives etter selvkostprinsippet. Hvilke deler av foretaket som skal drives etter forretningsmessige prinsipper, er spesifisert i stiftelsesgrunnlaget til foretaket.

Forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2010 er satt opp under denne forutsetningen. Regnskapet er revidert iht. Regnskapsloven.

2010 har vært et år med høyt aktivitetsnivå og mange utfordringer. Bl.a. påførte streiken ved energigjenvinningsanlegget foretaket utfordringer både rent økonomisk og praktisk. Dette har bidratt til en midlertidig økning av selvkost for energigjenvinning for Fredrikstad kommune.

Av positive ting kan det nevnes at utslippsavgiften på avfall til energigjenvinning ble fjernet pr. 01.10.10, og ble erstattet med en NOx-avgift. Dette resulterte i en økning av vår konkurransedyktighet, og nedgang i prisene til våre kunder.

Den forretningsmessige forvaltningen av deponiområdet har igjen vist seg å være verdifull, og har stort potensiale som et viktig verktøy for å kunne oppfylle kommunens krav til overføringer.

Flere hendelser har satt sitt preg på det regnskapsmessige resultatet for 2010. Energigjenvinningsanlegget (FA) ble rammet av en streik som varte i ca. 2 uker. Det ble foretatt en energiavregning mot dampkundene. Og i tillegg gjorde den nye pensjonsreformen at aktuarberegnet avsetning måtte minskes radikalt, og dermed inntektsføres. Tidligere avsetninger mht. offentlige avgifter på deponiområdet har blitt vurdert å kunne ta til inntekt i avdelingen i 2010, dette har medført ca. kr 16 mill. i ekstra inntekter. I tillegg har et av datterselskapene Bioressurs Østlandet AS (BRØAS) bidratt med kr 750.000,- i utbytte i 2010.

Foretaket har også i 2010 vist sin evne til å mobilisere alle gode krefter til målet innsats også når marked og andre rammebetingelser er turbulente.

Innenfor selvkostområdet måles konkurransedyktighet ved hjelp av benchmarking med lignende foretak. Disse sammenligningene viser at FREVAR produserer VAR-tjenester av god kvalitet til konkurransedyktige priser til vår eier, Fredrikstad kommune. Foretakets næringsvirksomhet kan måles i overskuddsgrad, og evne til fornyelse og utvikling.

Det er viktig å fokusere på mest mulig optimal drift innenfor foretakets formål som er vedtatt av bystyret.

Styrets valg av den tredelte bunnlinje som resultatmål, sikrer at gode økonomiske resultater ikke er til hinder for bærekraftige resultater innenfor samfunn og miljø også. Den tredelte bunnlinjen beskriver Kommunenes Sentralforbund (KS) sitt konsept med samfunnsansvarlig forretningsdrift, som nå tas i bruk av stadig flere medlemmer.

FREVAR har vært miljøsertifisert i 11 år. Dette har medført krav om kontinuerlig forbedring på alle nivåer i organisasjonen, og bidrar løpende til foretakets vedvarende gode resultater.

Foretaket oppnådde i 2010 et meget godt regnskapsmessig resultat. Deler av resultatet er tidligere avsatte midler som er vurdert å kunne ta til inntekt i 2010. Næringsoverskuddet utgjør 23% av omsetningen. Kommunens krav til overføring av kr 18,3 mill. årlig i inneværende planperiode gir foretaket stadig nye utfordringer. I 2010 innfrir foretaket uten å tære på egenkapitalen.

Foretaket vil fortsette å arbeide målrettet for å innfri eierens forventninger også i de kommende årene. FREVAR mener at utviklingen av den industrielle økologien på Øra industriområde kan bidra positivt til fremtidige aktiviteter og resultat.

Årets resultat i hele 1000:

Avdeling	Resultat		
	Resultat drift	Resultat selvkost	Resultat næring
11 Renseanlegget	802	802	-
12 Energigjenvinningsanlegget	-13 078	241	-13 319
13 Avfallshåndteringen	-16 109	2 392	-18 502
14 Vannverket	-701	-457	-245
38 Forretn.utvikl. Av løp	13	-	13
	-29 074	2 978	-32 052

(Negative tall er overskudd)

Renseanlegget (RA)

RA går i 2010 i regnskapsmessig balanse etter å ha fått tilført kr 801.510,19 fra selvkostfondet. Årets selvkost endte på kr 2,25 pr m³, som er kr 0,27 høyere enn i 2009. Økningen skyldes hovedsakelig økte krav til rensing, nødvendig vedlikehold samt vesentlig mindre mengder inn til anlegget.

Energigjenvinningsanlegget (FA)

FA går i 2010 med et regnskapsmessig overskudd på kr 13.077.701,72. Resultatet gjenspeiler at mer enn 80% av anleggets kapasitet utnyttes kommersielt, at det drives profesjonell energiproduksjon og . salg, samt at anleggets medarbeidere har blitt en betydelig driftsoperatør for andre anlegg. Anlegget har i 2010 vært påført ekstra kostnader i forbindelse med streik og oppgjør med energikundene. Dette har ført til

behov for overføring fra selvkostfond for renovasjon på kr 240.820,79, og selvkostprisen økte med 11% i forhold til 2009.

Risiko for uforutsigbare og raske endringer i marked og rammebetingelser gjør at det pr. 31.12.10 er satt av kr 12 mill for å kunne foreta nødvendige strukturendringer ved anlegget. Det er ikke gjort nye avsetninger i 2010. Av mulige tiltak kan nevnes egen turbin for produksjon av strøm dersom våre industrikunder reduserer sine kjøp av damp. Mange norske energigjenvinningsanlegg har utfordringer både med tilgang på avfall, samt prissituasjonen i markedet. Spesielt merkes konkurransen fra svenske anlegg.

Avfallshåndteringen (AH)

AH går i 2010 med et regnskapsmessig overskudd på kr 16.109.450,39. Resultatet kommer fra den forretningsmessige delen av virksomheten, deponering av næringsavfall, samt håndtering av andre typer masser.

Det har i 2010 også blitt tilbakeført tidligere avsatte midler til offentlige avgifter på ca. kr 16 mill., og det har blitt avsatt ca. kr 4,5 mill. til forventede avgifter og andre arealomstrukturingsformål.

Det arbeides kontinuerlig med å skaffe ny virksomhet til avdelingen etter at deponiforbudet trådte i kraft 01.07.09. Håndtering av lettere forurensede masser via Bioressurs Østlandet AS bidrar i betydelig grad til det gode resultatet.

AH driver også gjenvinningsstasjon (GVS) med mottak av grovavfall fra husholdningene i kommunen. Dette er en del av selvkostområdet, og finansieres dels av mottaksgebyr fra kundene, og dels av renovasjonsavgiften. GVS ble ferdig utbygd i 2009, og framstår nå som betydelig mer kundevennlig og praktisk i den daglige driften. Det har i 2010 blitt tilført kr 2.392.252,58 fra selvkostfond for renovasjon. Totalt selvkostfond for renovasjon er pr. 31.12.10 ca. kr -362.331,-. Kommunen for øvrig har positivt selvkostfond på renovasjon slik at kommunen totalt sett har et positivt fond.

Vannverket (VA)

VA har i 2010 et regnskapsmessig overskudd på kr 244.530,05. Dette er et resultat av avdelingens næringsvirksomhet, som er salg av vann til Hvaler kommune. Året har blant annet båret preg av høyt vannforbruk. Anleggets drift innenfor selvkostområdet har medført overføring til selvkostfond på kr 456.924,10.

Forretningsområde avløp

Forretningsområde avløp er en avdeling som omfatter næringsvirksomhet på avløpssiden. Dette omfatter mottak av substrat, salg av rågass, avløpsrensing for Hvaler kommune, drift av biogassmotor og utvikling av nye forretningsområder. Årets regnskap har blitt belastet med kostnader i forbindelse med forprosjektering av ny råtnetank innenfor forretningsområdet. Årets underskudd er på kr 12.790,09.

Administrasjon og ledelse/intern drift

Administrasjon og ledelse og intern drift består av avdelingene: adm. Og ledelse, IKT, laboratoriet, vekta, administrasjonsbygget og røkgassrenseanlegget. Samlet mindreforbruk i forhold til budsjett ved disse avdelingene ble på kr 4,2 mill. i 2010.

Resultatdisponering

Resultatet av selvkostdriften er saldert mot bundne selvkostfond pr. avgiftsområde. Årets resultat gir følgende endringer i foretakets selvkostfond:

Alle tall i hele 1000

	UB2009	2010	UB2010
Energigjennvinn.	-11 436	11 436	0
Renseanlegget	-7 180	802	-6 379
Vannverket	-1 348	-457	-1 805
Avfallshåndter.	9 165	-8 803	362
	-10 799	2 978	-7 822

Selvkostfondet innenfor avgiftsområdet renovasjon har i løpet av året blitt negativt med ca. kr 360.000,- i FREVARs regnskap. Kommunen for øvrig har imidlertid positivt fond slik at kommunen totalt sett har positivt selvkostfond innenfor området renovasjon.

Foretakets regnskapsmessige resultat for 2010 ble et overskudd på kr. 32.051.965,-. Dette er overskudd fra foretakets forretningsdrift, og disponeres i henhold til vedtak i bystyret i Fredrikstad.

Avdeling	Resultat næring	Vedtatt		
		disp. til overføring FK	Vedtatt disp. til Inspiria	Vedtatt disp. til økt fri EK FREVR KF
11 Renseanlegget	0	0	0	0
12 Energigjenvinningsanl.	-13 319	10 068	500	2 750
13 Avfallshåndteringen	-18 502	14 000	500	4 002
14 Vannverket	-245	245	0	0
38 Forretn. utvikl. Avløp	13	-13	0	0
	-32 052	24 300	1 000	6 752

Resultatregnskap pr 01.01. ÷ 31.12.

	Note	2010	2009
Salgsinntekt	9	195 416 441	192 152 804
Annen driftsinntekt		12 868 595	13 084 435
Sum driftsinntekt		208 285 035	205 237 239
Varekostnad		-39 807 724	-32 549 372
Lønnskostnad	4,5	-44 651 531	-46 519 306
Avskrivning	1	-15 747 574	-16 670 784
Annen driftskostnad		-79 521 707	-89 209 683
Sum driftskostnad		-179 728 536	-184 949 145
Driftsresultat		28 556 499	20 288 094
Inntekt fra investering i datterselskap		750 000	600 000
Renteinntekter		2 037 291	1 296 940
Andre finansinntekter		195 696	27 522
Rentekostnader		-2 367 913	-2 205 724
Andre finanskostnader		-97 268	-76 887
Ordinært resultat		29 074 306	19 929 947
Overføring selv kostfond	12,13	2 977 659	4 314 643
Årsresultat		32 051 965	24 244 590

Disponering av resultatet for 2010

	Forr.m. drift til disp.	Herav foresl. øk. av fri EK	Herav foresl. Inspiria	Herav foresl. overf. Komm.
Forbrenningsanlegget	13 318 523	2 750 263	500 000	10 068 260
Av fallshåndteringen	18 501 703	4 001 703	500 000	14 000 000
Vannverket	244 530	0		244 530
Forretningsdrift av løp	-12 790	-0		-12 790
Totalt	32 051 965	6 751 965	1 000 000	24 300 000

Balanse pr 01.01. - 31.12.

EIENDELER	Note	2010	2009
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	1,14	209 778 799	216 936 110
Anlegg under oppførelse	1	22 194 839	4 776 470
Maskiner, anlegg, inventar ol.	1,14	43 558 027	51 391 309
Skip, rigger, fly o.l.	4,5	0	0
Sum varige driftsmidler		275 531 665	273 103 889
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler	7	14 101 000	10 201 000
Sum finansielle anleggsmidler		14 101 000	10 201 000
Sum anleggsmidler		289 632 665	283 304 889
Omløpsmidler			
Varelager		8 633 415	9 126 343
Fordringer			
Kundefordringer		25 493 137	28 377 335
Andre fordringer		1 993 025	2 003 141
Sum fordringer		27 486 162	30 380 476
Bankinnskudd, kontanter o.l.	8	66 917 886	87 473 398
Sum omløpsmidler		103 037 463	126 980 217
Sum eiendeler		392 670 128	410 285 106

Balanse pr 01.01. - 31.12.

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2010	2009
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	11	181 553 909	179 943 909
Sum opptjent egenkapital		181 553 909	179 943 909
Overskudd forretningsdrift	11	32 051 965	24 244 590
Sum egenkapital		213 605 875	204 188 499
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	4	5 356 012	9 073 481
Utsatt skatt			
Andre avsetninger for forpliktelser	2,13	46 111 233	60 711 643
Sum avsetninger for forpliktelser		51 467 245	69 785 124
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	3	100 046 525	108 181 723
Sum annen langsiktig gjeld		100 046 525	108 181 723
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		11 616 487	11 313 664
Skyldige offentlige avgifter		5 128 516	7 184 295
Annen kortsiktig gjeld		10 805 479	9 631 800
Sum kortsiktig gjeld		27 550 483	28 129 759
Sum gjeld		179 064 253	206 096 607
Sum egenkapital og gjeld		392 670 128	410 285 106

Fredrikstad 14.02.2011

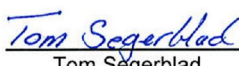

 Jan Paus
 styreleder

 Vigdis Giltun
 nestleder

 Tove Dalseg Nørdborg
 styremedlem

 Victor Kristiansen
 styremedlem

 Vidar Saxegård
 styremedlem

 Tom Segerblad
 styremedlem

 André Kazinci
 styremedlem

 Fredrik Hellström
 direktør

Noter til regnskapet

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp etter Regnskapslovens regler.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende.

Lager

Lagerbeholdningen er verdsatt til inngående verdier.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets levetid dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 50 000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende

under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Pensjoner

Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede pensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen i kommunal sektor. Fordi det foretas en fordeling av den aktuarmessige risiko mellom alle foretakene, kommunene og fylkeskommunene som deltar i ordningen, tilfredsstiller den kriteriene for det som betegnes som en Multiemployer-plan. I tråd med internasjonal praksis for slike Multiemployer-planer er den regnskapsførte årlige pensjonskostnaden i 2010 lik påløpt (netto) pensjonspremie. Fremtidige premier vil påvirkes av risikomessige over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i Frevar og i andre kommuner/foretak som inngår i ordningen. Premien vil også være påvirket av avkastning, lønnsvekst og utviklingen i folketrygdens grunnbeløp. I tillegg til den ordinære tariffestede tjenestepensjonsordningen kommer ytelser i form av avtalefestet pensjon til aldersgruppen 62 til 64 år. Også denne ordningen er vurdert å være en Multiemployer-plan, og kostnadsføres i takt med faktisk innbetalt premie. Forpliktelsen knyttet til arbeidsgivers egenandel ved ansattes faktiske bruk av ordningen er balanseført.

Note 1 - Varige driftsmidler

(Alle tall i 1000)

	Kjøretøy/ anl.mask.	Inventar/ utstyr	Maskiner	Bygninger	Ledninger/ dammer	Totalt
Anskaffelseskost 1.1.2010	9 216	4 200	165 418	183 425	100 168	462 427
Tilgang driftsmidler	-	-	-	729	27	756
Av gang driftsmidler	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.2010	9 216	4 200	165 418	184 154	100 195	463 183
Akkumulerte avskrivninger	6 142	3 854	125 280	55 723	18 848	209 847
Balanseført verdi pr. 31.12.2010	3 074	346	40 138	128 431	81 347	253 336
Avskrivninger 2010	980	115	6 738	6 023	1 891	15 747

Spesifikasjon av anlegg under oppførelse

Navn	Prosjekt	Avd.	Totalt	
			UB 1130	Budsjett ramme
Ferdigstill. 2. etg. admin.bygg	5004	35	45	2 000
Utskifting I/O og oppgradering PLS RA	5121	11	372	2 000
Sanering av avløpsledning Råbekken	5126	11	3 038	5 000
Ombygging av sand- og ristgodsutfasting	5127	11	426	1 500
Utskifting flokkuleringsomrørere	5128	11	1 549	2 500
Gassklokker	5129	11	2 930	6 000
FREVAR øst (deponi 6)	5305	13	2 221	5 000
Aktivt kull	5402	14	454	1 000
Rånetank 3	5802	38	11 161	74 400
Summer			22 195	99 400

Varige driftsmidler avskrives lineært over den antatte økonomiske levetiden for de enkelte driftsmidlene.

Følgende økonomiske levetider er benyttet:

* Bygninger og annen fast eiendom	10-80 år
* Biler og maskiner	7-20 år
* Inventar og kontormaskiner	5-15 år
* Tomter, utearealer	0 år

Note 2 - Avsetninger og forpliktelser

(Alle tall i 1000)

Andre avsetninger for forpliktelser består av:	2010	2009
Regnskapsmessig frie avsetninger:		
Utsatt inntekt knyttet til avsluttet deponi	657	786
Utsatt inntekt knyttet til igangværende deponi	4 055	3 618
Utsatt inntekt knyttet til drift av biocelle	-	2 553
Utsatt inntekt knyttet til usikkerhet vedr. avgifter	501	13 390
Omstillings- og omsstruktureringsfond	16 500	14 500
Utsatt inntekt knyttet til andre forpliktelser	16 576	15 065
Regnskapsmessig bundne avsetninger:		
Bundne selv kostfonds iht. av giftsområder	7 822	10 799
Sum	46 111	60 711

Det er fortsatt generell usikkerhet i forhold til sluttbehandlingsavgift på avfall til deponi og deponirelatert behandling. Det er forskjell på tolkning av hva som er avgiftsbelagte masser, og andre aktører i bransjen har opplevd å få betydelige etterkrav. Det avsettes derfor i henhold til tidligere praksis.

Tidligere års avsetninger for sluttbehandlingsavgift på avfall til deponi er tatt til inntekt etter gjennomsyn fra tollvesenet. Utsatt inntekt knyttet til drift av biocelle er også tatt til inntekt etter vurdering. Stadig endrede rammebetingelser innenfor avfallsmarkedet gjør det sannsynlig at både avfallshåndteringen (AH) og energigjenvinninganlegget (FA) må påregne kostnader til omstilling av driften. AH må forholde seg til vedtatt deponiforbud fra 2009, og FA opplever usikkerhet rundt dagens energiavsetning som kan medføre behov for rask omstilling av drift og energiproduksjon. AH har foreløpig satt av kr 6,32 mill. og FA kr 12 mill. til omstruktureringskostnader. Utsatt inntekt knyttet til andre forpliktelser omfatter bl.a. avsatte midler til evt. riving av Denofarensanlegget (rensseanlegg for prosessvann fra Denofa), kr 2,5 mill., samt avsatte midler til riving av sykehusforbrenningsanlegget (SYFA) på kr 2,7 mill. I tillegg kommer bl.a. periodisering av engangsinntekt på kr. 4 mill fra Bio-EI Fredrikstad AS, avsetning til sigevann- og deponigassrør i aktiv fylling på kr 5,8 mill. Se også note 13 vedrørende bundne selvkostfonds.

Note 3 - Langsiktig gjeld

(Alle tall i 1000)

Langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år	2010	2009
Obligasjonslån	-	-
Gjeld til kredittinstitusjoner	62 660	84 915
Sum	62 660	84 915

Spesifikasjon av lånekapital

Låneinstitusjon	Saldo 31.12.09	Avdrag 2010	Renter 2010	Saldo 31.12.10	Gj.sn. Rentesats
Norges Kommunalbank	63 600	3 180	1 523	60 420	2,46 %
	177	177	2	-	2,12 %
	16 100	1 400	373	14 700	2,42 %
	79 877	4 757	1 898	75 120	2,45 %
Kommunekreditt Norge	9 347	1 558	219	7 789	2,56 %
	18 270	1 305	217	16 965	1,23 %
	27 617	2 863	436	24 754	1,67 %
Sparebankenes Kreditselskap	686	515	34	172	7,85 %
	686	515	34	172	7,85 %
Sum total lånekapital	108 180	8 135	2 368	100 046	2,27 %

Note 4 - Pensjoner

(Alle tall i 1000)

Selskapet har en usikret pensjonsordning i form av tariffestet avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) innen KLP. Denne forpliktelsen omfatter 74 aktive.

Ved beregningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2010	2009
Årlig avkastning	4,60 %	5,80 %
Diskonteringsrente	4,00 %	5,80 %
Lønnsvekst	4,00 %	4,00 %
G-regulering	3,75 %	3,75 %
Forventet frivillig avgang:		
Under 20 år	20 %	
20-23 år	8 %	
24-25 år	6 %	
26-30 år	6 %	Med fradrag av 0,4% for hvert år over 25 år
31-45 år	4 %	Med fradrag av 0,2% for hvert år over 30 år
46-50 år	1 %	Med fradrag av 0,1% for hvert år over 45 år
over 50 år	0 %	
Forventet uttaksandel:		
62 år	25 %	
63 år	35 %	
64 år	41 %	
65 år	55 %	
66 år	65 %	

Pensjonsforpliktelse 31.12	2010	2009
Beregnete pensjonsforpliktelser	5 356	9 073
Balansført pr 31.12	5 356	9 073
Spesifikasjon av pensjonskostnader:		
Årets pensjonsopptjening	-3 717	458
Pensjonskostnad	-3 717	458

Nedgang i pensjonsforpliktelsene på kr. 3.717,- er iht. aktuarberegning. Nedgangen viser utslag av pensjonsreformen, og må føres regnskapsmessig til tross for at det er stipulert tilsvarende oppgang i 2011.

Note 5 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm.

(Alle tall i 1000)

Lønnskostnader	2010	2009
Lønninger	37 060	36 527
Arbeidsgiveravgift	5 972	5 766
Pensjonskostnader *	1 168	4 874
Andre ytelser	984	873
Sum	45 184	48 040

Nedgang i pensjonskostnader speiler aktuarberegnet virkning av pensjonsreformen. Avsatt forpliktelse i balansen reduseres med kr 3,7 mill. og dette må tas til inntekt i 2010. Se også note 4.

Gjennomsnittlig antall ansatte i løpet av regnskapsåret har vært 74 ansatte

Ytelser til ledende personer	2010	2009
Daglig leder		
Lønn*	850	1 150
Annen godtgjørelse*	103	117
Styret		
Lønn	104	106
Annen godtgjørelse	103	125

* Gjelder for to personer deler av året i 2009.

Revisor	2010	2009
Revisjonshonorar utgjorde:	115	106

Note 6 - Miljøforpliktelser

Selskapets drift er underlagt konsesjonsvilkår mhp.

- Drift av forbrenningsanlegg, avfallsbehandling
- Avløpsrensing
- Drikkevannsforskrifter

I tillegg følger selskapet bestemmelsene i internkontrollforskriften, og er sertifisert etter miljøstandarden ISO-14001. Jfr. øvrig omtale i årsrapporten

Note 7 - Finansielle anleggsmidler

(Alle tall i 1000)

Finansielle anleggsmidler består av andeler i NORVAR med kr 1, aksjer i Fredrikstad Fjernvarme AS med kr 13.710, aksjer i Fredrikstad Biogass AS med kr 50 og aksjer i Østfold Gjenvinning AS med kr 340.

Note 8 - Bundne midler

(Alle tall i 1000)

Av foretakets bankinnskudd er kr 1.987 bundne skattetrekkmidler.

Note 9 - Spesifisering av salg

(Alle tall i 1000)

Fordeling salgsinntekter 2010

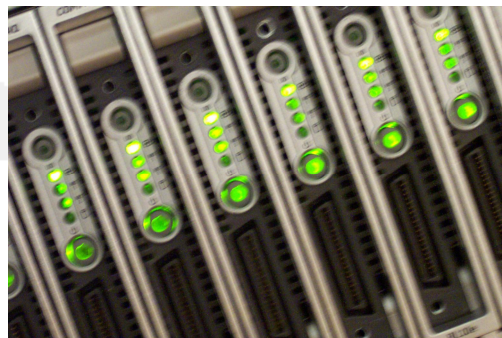
Avdeling	Brutto		Netto	
	Salgsinntekter	Utsatt inntekt*	Salgsinntekter	
Laboratoriet	kr -	kr -	kr -	-
IKT	kr -	kr -	kr -	-
Administrasjon	kr 22	kr -	kr 22	
Vekta	kr -	kr -	kr -	-
Avløpsrensaneanlegg	kr 28 785	kr -	kr 28 785	
Forbrenningsanlegg	kr 93 597	kr 333	kr 93 264	
Avfallshåndtering	kr 55 504	kr 11 133	kr 44 371	
Vannverket	kr 27 404	kr -	kr 27 404	
Forr.område avløp	kr 1 570	kr -	kr 1 570	
Totale salgsinntekter	kr 206 882	kr 11 466	kr 195 416	

*Jfr. note 2 vedrørende avsetninger og forpliktelser

Note 10 - Fordringer og gjeld til eierkommunen

(Alle tall i 1000)

	2010	2009
Fordringer	kr 6 423	kr 7 168
Gjeld	kr 130	kr 201

Note 11 - Endring av egenkapitalen

(Alle tall i 1000)

Oversikt over egenkapital pr. avdeling pr. avdeling 2010

Konto	Navn	UB 2009	Res.disp 09	Resultat 10	UB 2010
2050	EK FA	74 949	1 000		75 949
2051	EK RA	65 969			65 969
2052	EK VA	30 196			30 196
2053	EK AH	8 830	610		9 440
Sum egenkapital		179 944	1 610	-	181 554
Overført resultat					
Forretningsmessig andel av overskudd - til overføring Fredrikstad kc		-	22 635		-
Forretningsmessig overskudd - til disposisjon		24 245	-24 245	32 052	32 052
Udisponerte fond - overført Fredrikstad kommune		-			-
Sum egenkapital i regnskapet		204 189	-	32 052	213 606

Note 12 - Selvkostavregning Fredrikstad kommune

(Alle tall i 1000)

Avregning for 2010	Vann	Avløp	Renovasjon	Totalt
Kapitalkostnader	5 148	3 413	2 042	10 603
Personalkostnader	4 699	6 133	7 217	18 049
Driftskostnader	16 855	18 502	14 961	50 318
Totalt	26 703	28 047	24 220	78 970
Selvkost FK	25 896	29 496	22 861	78 253
Innbetalt i året	26 353	28 694	16 230	71 277
Innbet. andre	0	0	3 998	3 998
Tot inntekter	26 353	28 694	20 228	75 275
Til selvkostfond	457	-802	-2 633	-2 978
Av dette utgjør kalk. rente på bundne selvkostfond (3,46%)	47	248	79	374

Note 13 - Oversikt selvkostfonds

(Alle tall i 1000)

Oversikt over selvkostfond pr. 31.12.10

Avregning for 2010	UB 2009	2010	UB 2010
2150 Selvkostfond FA	11 436	-11 436	-
2151 Selvkostfond RA	7 180	-801	6 379
2152 Selvkostfond VA	1 349	457	1 806
2153 Selvkostfond AH	-9 166	8 803	-363
	10 799	-2 977	7 822

Foretaket har pr. 31.12.10 negativt selvkostfond innenfor avgiftsområdet renovasjon. Kommunen forøvrig har positivt selvkostfond innenfor samme avgiftsområde. Totalt sett for kommunen er selvkostfondet på renovasjon positivt.

Note 14 - Oversikt over finansiering av nyanskaffelser

(Alle tall i 1000)

Anl.nr.	Navn	Avdeling	Aktivert 2010	Lån	Drift
485	Mikrosiler VA	14	218	218	
486	Vedlikehold vestre del prod.hall	14	512	512	
521	Smertu Pst. omgjøring ledn.nett	11	27	27	
Sum			757	757	

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	Note	2010	2009
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat		32 051 965	24 244 590
Tap/ gevinst ved salg av anleggsmidler		0	-321 311
Ordinære avskrivninger		15 747 574	16 670 784
Endring i varelager		492 928	643 222
Endring i kundefordringer		2 884 198	16 589 076
Endring i leverandørgjeld		302 823	228 212
Endring i andre tidsavgrensingsposter		-871 984	-5 749 256
Endring balanseført pensjonsforpliktelse		-3 717 469	458 187
Endring andre avsetninger for forpliktelser		-14 600 410	1 712 918
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		32 289 625	54 476 422
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	468 078
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		-18 175 350	-18 639 349
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		-3 900 000	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-22 075 350	-18 171 270
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger ved opptak av nylangsigtig gjeld		0	63 697 000
Utbetalinger ved nedbetaling av langsigtig gjeld		-8 135 198	-12 553 738
Utbetalinger av konsernbidrag		-22 634 590	-32 108 100
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		-30 769 788	19 035 162
Netto kontantstrøm for perioden		-20 555 513	55 340 313
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		87 473 398	32 133 084
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		66 917 885	87 473 397
<i>Denne består av:</i>			
Bankinnskudd m.v.	note 8	66 917 886	87 473 398
		-1	-1

Til kommunestyret i Fredrikstad kommune.

REVISORS BERETNING FOR FREVAR KF FOR REGNSKAPSÅRET 2010

Uttalelse om særregnskapet

Vi har revidert særregnskapet for Frevar KF, som består av balanse per 31. desember 2010, resultatregnskap som viser et overskudd på kr 32 051 965, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre notecopplysninger.

Styret og direktørens ansvar for årsregnskapet

Styret og direktør er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette særregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i særregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at særregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et særregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretaksinterne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige etter regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede feilinformasjonen i særregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for uttalelsen.

Konklusjon

Etter vår mening er særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av de finansielle stillingen til Frevar KF per 31. desember 2010, og av resultater, endringer og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov og forskrifter.

tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelser om øvrige forhold

Konklusjon om særbudsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

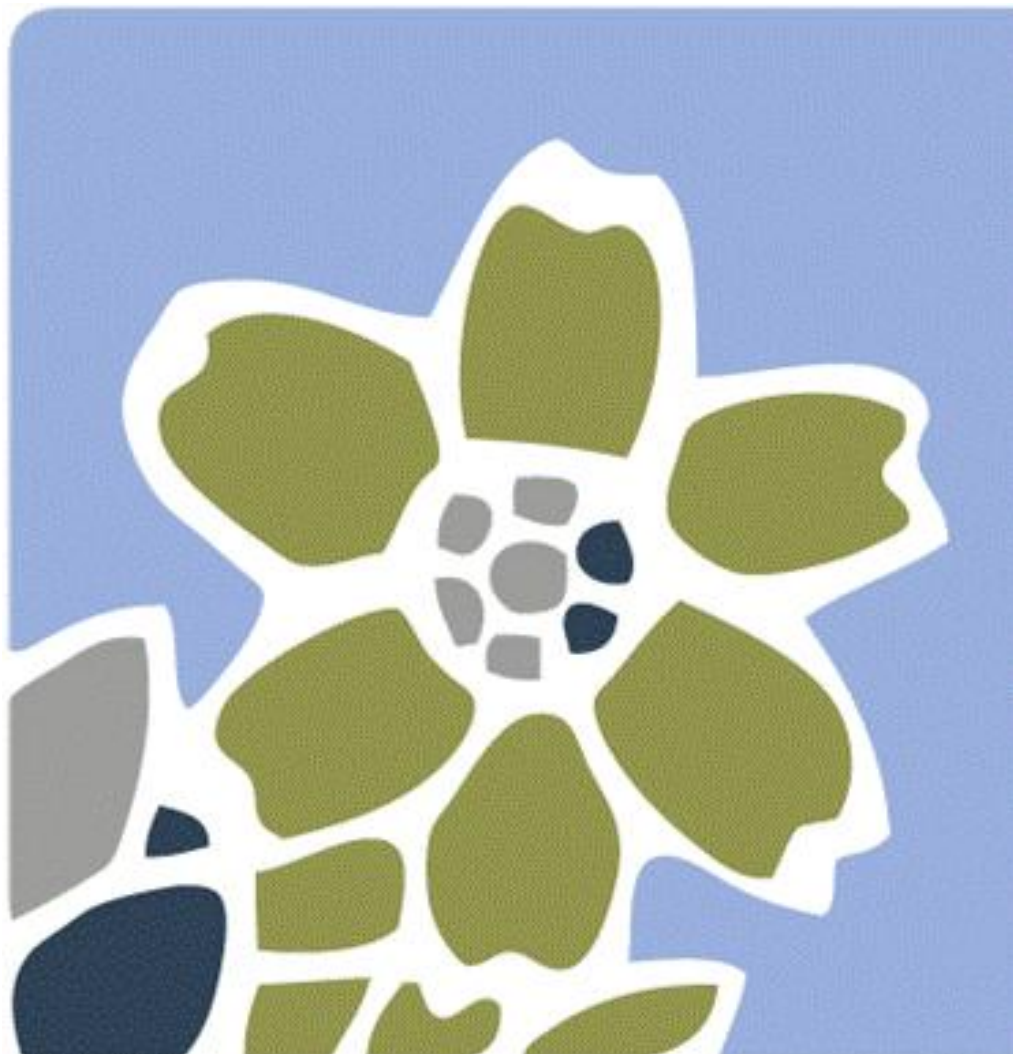
Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge¹.

Rolvsgv, 28. februar 2011

Einar Gundersen
Oppdragsansvarlig revisor

¹ Kommunal- og regionaldepartementet har med virkning fra 2011 endret forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak slik at bokføringsloven i all hovedsak gjøres gjeldende for kommunale og fylkeskommunale foretak. Kommunale og fylkeskommunale foretak som avlegger regnskap etter regnskapsloven er imidlertid næringsdrivende og vil som hovedregel være bokføringspliktige etter bokføringsloven.

FREVAR KF har vært sertifisert siden nov. 2000

FREVAR KF Æ Fredrikstad vann, avløp og renovasjonsforetak
Postboks 1430, 1602 Fredrikstad
Habornveien 61, 1630 Gml. Fredrikstad

Tlf.: 69 35 73 00 www.FREVAR.no

Design og trykk: AKRS og RESA

Vedtatt av bystyret 16.06.2011

